

II

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt)

BESLUT

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 14 mars 2006

om att förklara en koncentration förenlig med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet

(Ärende COMP/M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2)

[delgivet med nr K(2006) 793]

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2007/353/EG)

Den 14 mars 2006 antog kommissionen ett beslut i ett koncentrationsärende enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (nedan kallad "koncentrationsförordningen")⁽¹⁾, särskilt artikel 8.2 i den förordningen. En icke-konfidentiell version av det fullständiga beslutet finns på det giltiga språket i ärendet på GD Konkurrens webbplats: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. SAMMANFATTNING

(1) Detta ärende gäller DONG:s förvärv av kontrollen över Elsam, Energi E2, KE och FE.

(2) DONG är det statliga danska gasbolaget med en helt dominerande ställning på marknaden. Elsam och Energi E2 är danska elproduktionsbolag som har en helt dominerande ställning i västra respektive östra Danmark. KE och FE är elhandelsbolag med en helt dominerande ställning i Köpenhamnsområdet.

(3) I detta beslut konstateras att transaktionen påtagligt skulle hämma effektiv konkurrens, särskilt genom att stärka en dominerande ställning på följande marknader:

— Grossistleveranser av gas avsedd för Danmark (och eventuellt också i Sverige).

— Lagring eller flexibilitet (oberoende av om det endast rör Danmark eller även Sverige).

— Gasleveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk, som en eller två marknader i Danmark.

— Gasleveranser till små företagskunder och hushåll, som en eller två marknader i Danmark.

(4) I beslutet konstateras att de åtaganden som parterna har föreslagit är tillräckliga för att lösa konkurrensproblemen. Det viktigaste åtagandet i fråga om lagrings- eller flexibilitetsmarknaden är avyttringen av lagringsanläggningen i Lille Torup, vilket kommer att ha positiva följder för konkurrensen på marknaden för lagring och flexibilitet i Danmark. När det gäller marknaden för leveranser till slutkunder och andra gasanvändare konstateras i beslutet att det program för gasöverlåtelse som DONG föreslår i kombination med avyttringen av lagringsanläggningen löser alla konkurrensproblem som kommissionen funnit på dessa marknader.

⁽¹⁾ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

- (5) Kommissionen förklarar därför den anmälda transaktionen förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalet i enlighet med artikel 2.2 och artikel 8.2 i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet.

II. MOTIVERING

1. PARTERNA

- (6) Det statliga danska gasbolaget DONG med en helt dominerande ställning på marknaden är verksamt inom prospektering, produktion, offshore-transporter och försäljning av olja och naturgas, samt lagring och distribution av naturgas. DONG har också viss verksamhet inom vindkraftverk och el- och värmeleveranser.
- (7) Elsam och Energi E2 är danska elproduktionsbolag som har en helt dominerande ställning i västra respektive östra Danmark. De är båda verksamma inom elproduktion och elhandel (finansiell och fysisk) på grossistmarknaden och inom produktion av fjärrvärme. År 2004 förvärvade Elsam eldetaljisten Nesa (verksam i östra Danmark) och har sedan dess också betydande verksamhet inom detaljistsförsäljning av el till hushålls- och företagskunder. Elsam och E2 ägs i första hand av lokala myndigheter, men även DONG och Vattenfall är betydande delägare i Elsam, och Nesa och KE i E2.
- (8) KE och FE levererar el till hushålls- och företagskunder i Köpenhamnsområdet. KE ägs för närvarande av Köpenhamns stad och FE ägs av Frederiksbergs stad.

2. TRANSAKTIONEN OCH KONCENTRATIONEN

- (9) I denna del av beslutet beskrivs den planerade transaktionen, som utgör en koncentration, genom vilken DONG förvärvar kontroll över Elsam, E2, KE och FE, med undantag för vissa av Elsams och E2:s produktions-tillgångar som kommer att förvärfvas av Vattenfall. Vattenfalls förvärv av dessa tillgångar utgör en separat koncentration.

3. RÄTTSLIG GRUND

- (10) I beslutet behandlas det gällande regelverket för gas och el.
- (11) Den danska naturgasmarknaden blev konkurrensutsatt den 1 juli 2000, då de största kunderna fick möjlighet att välja leverantör. År 2004 fick alla kunder denna valmöjlighet. Samma år sårade man på transmissionsnätet på land och systemansvariga för transmissionssystemet. Nätet ägs och drivs i dag av Energinet.dk, ett fristående offentligt företag ägt av den danska staten, som också fungerar som systemansvarig. Transmissionsnätet på land omfattas av reglerat tillträde för tredje part. Lagringsan-

läggningarna och gasrörledningarna på havsbotten som går från den danska delen av Nordsjön till det danska fastlandet ägs av DONG. Tredje part får tillträde till denna infrastruktur genom förhandlat tillträde för tredje part. Reglerna om tillträde för tredje part övervakas av Energitilsynet (DERA), som är ett fristående tillsynsorgan inom energisektorn.

4. RELEVANTA MARKNADER

A. NATURGAS

1. Relevanta produktmarknader

- (12) När det gäller de relevanta produktmarknaderna på gasområdet koncentrerades kommissionens marknadsundersökning på definitionen av marknaderna för gaslagring, flexibilitet, grossistförsäljning och gasleveranser.

Marknaden för gaslagring och flexibilitet

- (13) I beslutet ges ingen exakt definition av produktmarknaden för gaslagring och andra flexibilitetsverktyg.
- (14) Parterna föreslog en produktmarknad för flexibilitet som skulle omfatta lagring i särskilda lagringsanläggningar, ändringar i produktionen, internationell handel, lagring av gas i rörledning (line-pack), övergång till andra bränslen, avbrytbara kontrakt och gashandelsplatser (market hubs) med terminsmarknader.
- (15) Kommissionen har delat upp dessa flexibilitetsverktyg i följande fem grupper:

— Lagring i särskilda lagringsanläggningar.

— Avbrytbara kontrakt eller annan anpassning av kundernas efterfrågan, t.ex. de centrala kraftvärmeverkens efterfrågan.

— Flexibla leveransavtal (oberoende av om leveranserna bygger på import, inhemsk produktion eller leveransavtal på den inhemska sekundärmarknaden).

— Flexibel handel med gas på handelsplatser eller bilateralt (oberoende av om det är genom terminsavtal eller tillfälliga avtal).

— Lagring av gas i rörledningar genom att öka eller minska gastrycket i rörledningarna.

- (16) Kommissionens marknadsundersökning visade att man i Danmark inte betraktar något av de fyra alternativen till lagring av gas i särskilda lagringsanläggningar som ett helt genomförbart eller tillräckligt utvecklat flexibilitetsverktyg. Kommissionen anser därför att frågan om den relevanta produktmarknaden (antingen flexibilitet eller lagring) kan lämnas obesvarad.

Marknaden för grossistleveranser av gas

- (17) I beslutet konstateras att marknaden för grossistleveranser av gas i Danmark består av all försäljning

— oberoende av om den sker genom en s.k. Gas Transfer Facility (GTF), leveransavtal eller andra avtal,

— från importörer av fysisk el eller avtalsmässiga importörer⁽¹⁾, återimportörer (om det rör sig om återimport), producenter (om det blir tillämpligt i framtiden) och handlare,

— till andra handlare (t.ex. leverantörer) eller till centrala kraftvärmeverk, (i den mån som dessa tar över åtminstone vissa av de tjänster som en gasleverantör regelbundet tillhandahåller för att leverera gasen till en viss plats eller i den mån som kraftvärmeverken har för avsikt att sälja gasen vidare),

som kan tillfredsställa dessa kunders behov av tillgång till grossistleveranser av gas i Danmark.

- (18) Kommissionens marknadsundersökning visade att det sannolikt finns en separat marknad för grossistleveranser av naturgas. I sitt svar på beslutet enligt artikel 6.1 c medgav DONG att "det förekommer gasförsäljning och handel på grossistnivå". Inte heller i sitt svar på meddelandet om invändningar bestred DONG detta eller kommissionens definition av produktmarknaden på grossistnivå.

- (19) Den planerade transaktionen påverkar även grossistförsäljningen i Sverige. I beslutet konstateras att det finns en separat marknad för grossistleveranser av gas avsedd att förbrukas i Sverige. Det beror på att marknadssituationen och villkoren för grossistleveranser i Sverige skiljer sig från dem i Danmark.

⁽¹⁾ Med fysisk import avses i detta sammanhang alla leveranser till det danska transmissionssystemet/transmissionsnätet på land. En dansk producent i den danska delen av Nordsjösockeln är därför direkt verksam på den danska grossistmarknaden endast om denne levererar gas till det danska gasnätet på land.

Marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk

- (20) I beslutet anges att naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk (dvs. stora kraftvärmeverk) utgör en separat marknad, eftersom leveranser till centrala kraftvärmeverk inte hör till grossistmarknaden. Ett centralt kraftvärmeverk kan dock gå in på grossistmarknaden som köpare eller säljare och grossister som tillhandahåller detaljistleveranser inom vissa segment till kraftvärmeverk ställs inte inför några oöverstigliga hinder.

- (21) Marknaden för leveranser till centrala kraftvärmeverk är också annorlunda än andra marknader för leveranser till slutförbrukare på grund av större flexibilitet och förbrukning, annorlunda efterfrågemönster, priser och avtalstyper, annan lagstiftning och på grund av att centrala kraftvärmeverk kan vara direkt verksamma på grossistmarknaden.

Marknaderna för gasleveranser till lokala kraftvärmeverk och stora företagskunder

- (22) I beslutet anges att naturgasleveranser till lokala kraftvärmeverk (dvs. små kraftvärmeverk) och naturgasleveranser till stora företagskunder utgör en produktmarknad eller två olika produktmarknader.

- (23) Små företagskunder hör inte till denna produktmarknad på grund av skillnader när det gäller bland annat priser, marginaler, marknadsförings- och distributionskanaler, lagringskostnader, marknadsstruktur, byteskostnader och mätningkrav.

- (24) I beslutet konstateras att det finns vissa likheter mellan leveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk (gasförbrukning, avtalstyper), men också vissa skillnader (regelbundenhet i efterfrågan, olika ägarstrukturer, kundernas trofasthet och byteskostnader).

Marknaderna för gasleveranser till hushåll och småföretag

- (25) I beslutet konstateras att det finns en eller två separata marknader för kunder vars förbrukning inte mäts, dvs. kunder med en årlig förbrukning under 300 000 m³. Försäljning till små företagskunder med en förbrukning under 300 000 m³ och till hushåll kan därför antingen hör till samma produktmarknad eller till olika produktmarknader.

- (26) Det finns många likheter i efterfråge- och leveransvillkoren för dessa två olika typer av kunder i Danmark (högre gaspriser, mindre benägenhet att byta leverantör, behovet av förvaltningsverktyg för kundportföljen, standardiserade allmänna erbjudandena, varumärkets betydelse, marknadsstruktur, lagringskostnader och höga inträdeshinder). Det finns också en rad viktiga skillnader (genomsnittlig förbrukning, priser, kostnader och marginaler samt olika marknadsföringsstrategier).
- (27) Det finns inte några betydande skillnader i konkurrensbedömningen för dessa två kundgrupper och frågan om huruvida leveranser till hushåll och små företagskunder utgör olika segment på samma relevanta marknad eller två olika relevanta marknader lämnas därför obesvarad.

2. Relevanta geografiska marknader

Marknaden för gaslagring och flexibilitet

- (28) DONG anförde att den relevanta geografiska marknaden för flexibilitetsverktyg är större än Danmark och även omfattar Sverige, norra Tyskland och Nederländerna.
- (29) Marknadsundersökningen visade dock att den geografiska marknaden för lagring (eller flexibilitet) omfattar endast Danmark, oberoende av den relevanta produktmarknadens omfattning. De främsta skälen till denna slutsats är följande:
- De flesta flexibilitetsverktygen är endast tillgängliga på nationell nivå.
 - Det enda verktyget för flexibilitet över nationsgränserna är fysisk lagring, men lagringskapaciteten i Sverige är mycket liten (Sverige är nästan helt beroende av Danmarks lagringsanläggningar) och lagringsanläggningarna i Tyskland används endast i begränsad utsträckning på grund av längre transportsträckor och högre transportkostnader. Under kommissionens marknadsundersökning framfördes tvivel på möjligheten att lagra utomlands.
 - Parterna själva använder lokala lagringsanläggningar för sin verksamhet i Nederländerna och Tyskland.
- (30) I beslutet konstateras att den svenska marknaden för lagring och andra flexibilitetsverktyg omfattar antingen Sverige eller Danmark och Sverige.

Marknaden för grossistleveranser av gas

- (31) DONG anförde att den relevanta geografiska marknaden för grossistleveranser av gas är större än Danmark (eller Danmark och Sverige) och även omfattar åtminstone Tyskland.
- (32) Marknadsundersökningen visade att marknaden för grossistleveranser av gas sannolikt är begränsad till Danmark. I beslutet konstateras att Sverige inte är en del av samma geografiska marknad som Danmark. Sverige utgör en separat marknad som antingen omfattar Sverige eller Danmark och Sverige, eftersom den svenska marknaden för grossistleveranser inte är någon stark konkurrent till den danska marknaden. I beslutet konstateras också att Tyskland, Nederländerna och Storbritannien inte är en del av samma geografiska marknad som Danmark. Skälen till detta är följande:
- All gas som förbrukas i Danmark är dansk gas (från offshorefälten).
 - Under 2003–2005 kom mindre än 12 % av Danmarks sammanlagda förbrukning från (kommersiell) import.
 - Priserna vid transaktioner som i regel inte påverkar grossistleveranserna av gas i Danmark (dvs. transaktioner på handelsplatserna i Benelux-länderna, Storbritannien och Emden) har inte tillräcklig effekt på grossistpriserna i Danmark.
 - Grossisterna i de olika länder som nämns ovan har mycket varierande marknadsandelar.
 - Marknadsundersökningen visade att danska gaskunder inte känner till grossistpriserna i Tyskland, och att gasimport betraktas som ett dåligt alternativ till att köpa gas från danska grossister.
 - Gasgrossister som vill importera gas från Tyskland till Danmark ställs inför höga transportkostnader, begränsad kapacitet och administrativa hinder.
- (33) I sitt svar på beslutet enligt artikel 6.1 c hävdade DONG att gasleveranserna på den tyska sidan om det danska införsel- och utförselstället i Ellund hör till den danska marknaden för grossistleveranser av gas. Med hänvisning till resultaten av marknadsundersökningen lämnas frågan om huruvida dessa leveranser skall ingå i den geografiska marknaden för danska grossistleveranser av gas obesvarad i detta beslut.

Marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk

- (34) Marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk är sannolikt nationell och kan som mest omfatta Danmark och Sverige, eftersom den inte kan vara större än den geografiska marknaden för grossistleveranser. Dessutom kan endast delar av de centrala kraftvärmeverkens behov hämtas från grannländerna.

Marknaderna för gasleveranser till lokala kraftvärmeverk och stora företagskunder

- (35) Marknaden eller marknaderna för naturgasleveranser till lokala kraftvärmeverk och stora industrikunder är nationella, eftersom det inte förekommer någon direktimport. Dessutom har de olika grannländerna olika marknadsstrukturer. De betydande prisskillnaderna mellan Danmark, Tyskland, Sverige och Nederländerna är ytterligare en bekräftelse på att det rör sig om nationella marknader.

Marknaderna för gasleveranser till hushåll och småföretag

- (36) I beslutet konstateras att marknaderna för gasleveranser till företags- och hushållskunder i Danmark som mest är nationella och att de rentav kan vara regionala. Frågan om huruvida marknaderna är nationella eller regionala kan lämnas därhän. Å ena sidan kräver försäljning på denna marknad ett nationellt försäljnings- och servicekontor. Alla leverantörer till kunder utan mätningsskrav är danska och det finns stora prisskillnader mellan de nationella marknaderna. Å andra sidan har hittills mindre än 1 % av kunderna beslutat att byta leverantör. Regionala distributionsföretag har därför fortfarande mycket stora marknadsandelar i sina respektive områden och slutkundernas priser varierar därför i de tre regionala områdena. Förekomsten av stora skillnader i marknadsandelar och prisskillnader mellan regioner skulle normalt vara tecken på att de regionala marknaderna inte är integrerade.

3. Beslut om relevanta marknader inom naturgassektorn

- (37) Enligt detta beslut finns följande relevanta marknader:
1. Den danska marknaden för lagring av naturgas eller den danska marknaden för flexibilitet. Den svenska marknaden för lagring av naturgas eller den svenska marknaden för flexibilitet (omfattar Sverige eller Sverige och Danmark).
 2. Marknaden för grossistleveranser av naturgas i Danmark (omfattar Danmark). Marknaden för grossistleveranser av naturgas i Sverige (omfattar Sverige eller Sverige och Danmark).

3. Den danska marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk. Den svenska marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk (omfattar Sverige eller Sverige och Danmark).

4. Marknaden eller marknaderna för naturgasleveranser till stora industrikunder och till lokala kraftvärmeverk (omfattar Danmark).

5. Marknaden eller marknaderna för naturgasleveranser till små företagskunder och hushåll (som är nationell eller regional).

B. ELEKTRICITET**1. Relevanta produktmarknader****Produktion och grossistförsäljning av fysisk el: Sidotjänster**

- (38) En viktig del av försäljningen och inköpen av grossistel i Norden går genom den nordiska elbörsen Nord Pool Spot ASA (nedan kallad Nord Pool). Förutom grossisthandeln via Nord Pool ingår producenter/handlare och kunder även bilaterala avtal om grossistförsäljning av fysisk el.
- (39) De direkta köparna av sidotjänster är de systemansvariga för överföringssystemen, som skall upprätthålla balansen i nätet och garantera leveranser i nödsituationer. Kommissionens marknadsundersökning visade tydligt att sidotjänster eller systemtjänster inte enkelt kan ersättas med andra elleveranser på grossistnivå. Dessutom kan en operatörs andel av regleringskraft variera betydligt över tiden utan något uppenbart samband med operatörens ställning på marknaden för elproduktion.
- (40) Frågan om den exakta avgränsningen av denna marknad eller dessa marknader kan dock lämnas därhän i detta beslut. Bilaterala leveranser till kunder utan direkt tillträde till Nord Pool kan eventuellt utgöra en separat produktmarknad och detsamma gäller för sidotjänster.

Finansiella elderivat

- (41) I beslutet konstateras att det finns en separat marknad för finansiell el, eftersom den finansiella marknaden i grunden avser handel med risker medan den fysiska marknaden avser handel med el för konsumtion. Dessa marknader är därför inte helt utbytbara. Frågan om huruvida den finansiella produkten CfD (Contracts for Difference) hör till samma marknad eller till en separat marknad lämnas därhän.

Detaljistsförsäljning av el

- (42) I beslutet konstateras att det finns en separat marknad för leveranser till kunder med krav på timmätning och en separat marknad för kunder utan sådana mättningskrav. Detta bekräftades vid marknadsundersökningen. Dessa kundgrupper betalar olika priser, förbrukar olika produkter och köper på olika sätt.

2. Relevanta geografiska marknader

Grossistsförsäljning av fysisk el

- (43) I beslutet konstateras att koncentrationens följder för konkurrensen bör bedömas på grundval av separata östdanska och västdanska Nord Pool-primråden eller på grundval av en kombination av de två områdena plus Sverige, eftersom parternas nordiska verksamhet i princip är begränsad till Danmark. Om koncentrationen inte har några negativa följder för konkurrensen i ett sådant kombinerat område, kan den inte heller ha några negativa följder i ett större primråde.
- (44) Alla andra frågor om definitionen av den geografiska marknaden för grossistsförsäljning av el lämnas obesvarade i samband med denna transaktion.

Sidotjänster

- (45) I beslutet konstateras att sidotjänsterna är nationella, eftersom de förutsätter direkt och tillförlitlig tillgång inom ett visst primråde och eftersom det finns flaskhalsar i nätet.

Finansiella elderivat

- (46) När det gäller *finansiella elderivat* konstateras i beslutet att marknaden åtminstone omfattar hela Norden, eftersom handeln med finansiella elderivat sker på Nord Pool. CfD:er kan däremot omfatta endast ett visst primråde, eftersom det främst är grossisterna och kunderna i just detta primråde som handlar med dessa produkter.

Detaljistsförsäljning av el

- (47) Beträffande marknaderna för *detaljistsförsäljning av el* konstateras i beslutet att marknaden för kunder med mättningskrav är nationell, medan marknaden för kunder utan mättningskrav är nationell eller regional. Det förekommer inte något direkt inträde av utländska leverantörer, och kunder utan mättningskrav har i stor utsträckning stannat kvar hos sin lokala leverantör av samhälls-omfattande tjänster.

3. Slutsats om relevanta marknader för el

- (48) I beslutet definieras följande elmarknader:

1. Grossistsförsäljning av el (en östdansk och en västdansk marknad eller större).
2. Eventuellt bilateral grossistsförsäljning till kunder som inte har tillgång till Nord Pool (en östdansk och en västdansk marknad).
3. Eventuellt sidotjänster (en östdansk och en västdansk marknad).
4. Finansiella elderivat (Nord Pool-området exklusive CfD:er).
5. Eventuellt CfD:er (en östdansk och en västdansk marknad).
6. Elförsäljning till kunder med mättningskrav (företag) (en nationell dansk marknad).
7. Elförsäljning till kunder utan mättningskrav (främst hushåll) (en nationell dansk marknad eller regionala danska marknader).

C. ÖVRIGA MARKNADER

- (49) Vissa andra marknader påverkas av den planerade koncentrationen, men den får inga negativa följder för konkurrensen, antingen på grund av små marknadsandelar eller också på grund av att det inte finns någon geografisk överlappning. Det gäller fjärrvärmemarknaden, som är lokal, marknaden för produktion av flygaska, vars regionala omfattning inte har fastställts, och marknaden för handel med koldioxid, som sannolikt omfattar EU.

5. KONKURRENSBEDÖMNING

PRELIMINÄR UPPFATTNING OM MINORITETSINNEHAV

- (50) I beslutet granskar kommissionen DONG:s påpekanden om effekterna av de band som redan före koncentrationen finns mellan de samgående parterna och mellan de samgående parterna och tredje parter. Kommissionen finner dock att även om den skulle ta hänsyn till sådana effekter kan de inte uppväga koncentrationens negativa följder.

A. NATURGAS

1. Marknaden för gaslagring och flexibilitet

- (51) På grundval av marknadsundersökningen konstaterar kommissionen att DONG för närvarande har en dominerande ställning på den danska marknaden för lagring eller flexibilitet.

- (52) I beslutet konstateras att tillgång till lagring eller flexibilitet är ett nödvändigt komplement till annan gasverksamhet och att marknaden för lagring eller flexibilitet gränsar till övriga gasmarknader. Även om två olika juridiska enheter inom DONG är ansvariga för gaslagring respektive gashandel anser kommissionen att dessa verksamheter har det gemensamma syftet att öka DONG-koncernens vinst. Detta har därför varit utgångspunkten för kommissionens analys av effekterna på den danska marknaden för lagring eller flexibilitet.
- (53) I beslutet konstateras också att förvärvet av E2 och Elsam, som är de två största fristående flexibilitetsleverantörerna i Danmark, kommer att ge DONG möjlighet och incitament att minska lagringen av gas och ersätta lagringsanläggningarna genom att utnyttja den flexibilitet som E2 och Elsam erbjuder. Samtidigt kommer konkurrerande gasleverantörer att få färre flexibilitetsalternativ. På grund av det danska avgiftssystemet för lagring kommer detta att leda till ökade lagringskostnader för andra gasleverantörer och deras möjligheter att konkurrera med DONG kommer därför att minska.
- (54) Av dessa skäl konstateras beslutet att transaktionen märkbart skulle hämma effektiv konkurrens på den danska marknaden för lagring eller på den danska marknaden för lagring eller flexibilitet, särskilt genom att stärka DONG:s dominerande ställning på dessa marknader.
- (55) I beslutet konstateras också att de negativa effekter som koncentrationen kan ha i Danmark i princip även kan gälla för den svenska marknaden för lagring eller flexibilitet. Det är dock inte nödvändigt att göra någon ingående bedömning av den svenska marknadens särdrag, eftersom den övergripande bedömningen av transaktionen inte påverkas av effekterna på den svenska marknaden.
- 2. Grossistmarknaden för gas**
- (56) Under undersökningens gång har kommissionen och DONG intagit olika ståndpunkter i fråga om huruvida det är relevant att bedöma grossistmarknaden för gas efter [...] (*). DONG ifrågasatte om det är rimligt att bedöma grossistmarknaden på längre sikt än [...] * år. Kommissionen anser att gasmarknaden kännetecknas av långsiktiga investeringar i infrastruktur och långfristiga leveransavtal, vilket innebär att det finns skäl att analysera marknaden även längre fram än [...] *. I beslutet konstateras dock att även om man inte tar hänsyn till marknaden efter [...] * kommer koncentrationen att ha betydande konkurrenshämmande effekter på grossistleveranserna av gas i Danmark. Skälet till detta är att det så kallade BGI-projektets (Baltic Gas Interconnector) återhållande verkan försvinner och att konkurrenternas beslut om att gå in på marknaden från och med 2008 kommer att göras efter förhandlingar om leveransavtal med Elsam och E2.
- (57) I beslutet konstateras att DONG har en dominerande ställning på den danska marknaden för grossistleveranser av gas, eftersom företaget hade en marknadsandel på [80–90 %] * år 2004 ⁽¹⁾. Kommissionen har granskat fem möjliga källor till konkurrens som skulle kunna fungera som motvikt till DONG:s dominerande ställning på marknaden, nämligen följande:
- Leverantörer inom det danska offshore-området.
 - Import från Tyskland söder om Deudan-rörledningen.
 - Återimport av gas vid Ellund.
 - En likvid dansk grossistmarknad.
 - Ny rörledningskapacitet eller andra importmöjligheter.
- (58) I beslutet konstateras att dessa konkurrenskällor är för svaga eller för otillförlitliga för att på kort sikt fungera som motvikt till DONG:s dominerande ställning på marknaden.
- (59) I beslutet granskas sedan om transaktionen kommer att stärka DONG:s dominerande ställning genom att befintlig eller potentiell konkurrens försvinner. När det gäller frågan om E2:s och Elsam:s kommersiella intresse av att bli aktiva aktörer på den danska grossistmarknaden för gas bestrider DONG att E2 och Elsam är potentiella konkurrenter och hävdar att de inte är den mest betydande motvikten till DONG:s dominerande ställning på marknaden.
- (60) Kommissionen anser att det är tillräckligt att E2 och Elsam är betydande konkurrerande motvikt (även om de inte är de mest betydande) och att det skulle leda till konkurrensproblem om de försvann.
- (61) Av kommissionens undersökning och beslutet framgår att den planerade koncentrationen skulle leda till att E2 försvann som befintlig konkurrent och Elsam som en trovärdig potentiell konkurrent till DONG. Kommissionens analys av de fem möjliga källorna till konkurrens som nämns i skäl 57 ovan ändrar inte denna slutsats. Dessutom konstateras i beslutet att Vattenfalls förvärv av en liten andel i E2:s och Elsam:s gasdrivna kraftverk inte kommer att uppväga den minskade konkurrens som blir följden av att E2 och Elsam integreras i DONG-koncernen.

(*) Konfidentiell information.

⁽¹⁾ Marknadsandelen förväntas vara [80–90 %] * under första halvåret 2005.

- (62) I beslutet konstateras att transaktionen förutom dessa horisontella effekter också kommer att leda till ett bortfall av kunder, och därmed till att konkurrensen hämmas påtagligt. Skälet till detta är den vertikala integreringen av DONG och E2 och Elsam, som står för omkring [20–30 %] * av den sammanlagda danska förbrukningen. Det kommer således att bli svårare för DONG:s konkurrenter att gå in på de danska gasmarknaderna, både som grossister och som leverantörer till slutkunder. Transaktionen kommer därför att orsaka hinder för inträde på denna marknad.
- (63) Parterna anförde att Elsam hittills endast i begränsad utsträckning har köpt el från tredje parter, eftersom Elsam bara har ingått några få swapavtal och kortfristiga inköpsavtal. Kommissionen anser emellertid att det finns en möjlighet att leveranser från DONG:s konkurrenter till Elsam skulle ha kunnat ha en återhållande verkan på DONG:s agerande.
- (64) I beslutet konstateras att även om endast E2 försvann som kund, skulle det påtagligt stärka DONG:s dominerande ställning på den danska grossistmarknaden genom att ge tredje parter ännu ett skäl att inte gå in på denna marknad i någon större skala. Detta beror på att E2 har stått för nästan all oberoende (konkurrensutsatt) efterfrågan från tredje part på den danska marknaden. Den planerade transaktionen kommer att skapa hinder för inträde på den danska grossistmarknaden, eftersom den leder till bortfallet av ett företag som har köpt stora kvantiteter naturgas på den danska grossistmarknaden, både för eget bruk och för leveranser till andra förbrukare.
- (65) I beslutet konstateras att den planerade koncentrationen skulle leda till att betydande källor till konkurrens som kan ha återhållande verkan på DONG skulle försvinna från den danska grossistmarknad för gas. Genom DONG:s sedan länge etablerade dominerande ställning på denna marknad är det sannolikt att den planerade transaktionen påtagligt skulle hämma en effektiv konkurrens, särskilt genom att stärka DONG:s dominerande ställning.
- (66) DONG har också en mycket stark ställning på den svenska marknaden för grossistleveranser av gas⁽¹⁾. I beslutet fastställs inte om DONG har en ensam eller gemensam dominerande ställning på den svenska eller dansk-svenska grossistmarknaden, eftersom eventuella skadliga effekter på någon av dessa marknader skulle härröra från transaktionens effekter på grossistmarknaden i Danmark.
- 3. Marknaden för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk**
- (67) I beslutet anges att inget bortfall av kunder eller av kraftutbud kan uppstå på marknaderna för naturgasleveranser till centrala kraftvärmeverk i Danmark och Sverige, eftersom a) de centrala kraftvärmeverken inte kommer att lida skada, åtminstone inte före 2009, vare sig på den danska eller den svenska marknaden för leveranser till centrala kraftvärmeverk, och b) kraftvärmeverken skulle efter 2009 vara skyddade genom att grossistmarknadens funktion skulle förbättras genom det program för gasöverlåtelse som parterna föreslår.
- (68) När det gäller frågan om potentiell konkurrens konstateras i beslutet att E2 eller Elsam sannolikt inte kan betraktas som potentiella nya aktörer på marknaden för leveranser till centrala kraftvärmeverk, eftersom det är osannolikt att andra centrala kraftvärmeverk skulle vara villiga att köpa gas från direkta konkurrenter.
- (69) I beslutet konstateras därför att koncentrationen inte påtagligt hämmar en effektiv konkurrens på marknaderna för leveranser till centrala kraftvärmeverk, vare sig i Danmark eller Sverige.
- 4. Marknaderna för leveranser till företagskunder och lokala kraftvärmeverk**
- (70) I beslutet konstateras att DONG har en dominerande ställning och kommer att fortsätta att ha det inom en förutsebar framtid med en marknadsandel på [60–70 %] * år 2004, som är det senaste året för vilket det finns tillförlitliga uppgifter om marknadsandelar. Det finns ingen anledning att tro att DONG:s marknadsandel skulle hamna under 50 % inom en förutsebar framtid.
- (71) DONG:s dominerande ställning i föregående marknadsled när det gäller grossistförsäljning, lagring, gas från offshore-fälten och importrörledningar stödjer DONG:s ställning på marknaden (marknaderna) för leveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk, eftersom lagringsanläggningar och tillgång till gas är viktiga konkurrensmedel i samband med leveranser till dessa kundgrupper.
- (72) Dessutom kan DONG:s konkurrenter inte utmana DONG:s dominerande ställning, eftersom HNG/MN och Statoil Gazelle är små företag, eftersom HNG/MN en ekonomiskt svag konkurrent och eftersom det finns starka band mellan DONG och HNG/MN.
- (73) E.ON och Shell har båda mycket små marknadsandelar på den danska marknaden (marknaderna) för leveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk. E.ON kommer sannolikt att inrikta sin nordiska satsning på den svenska marknaden.

⁽¹⁾ Åtminstone [45–55 %] * enligt DONG:s försäljningsstrategi för 2005, och [70–80 %] * år 2003 enligt ett beslut som svenska Konkurrensverket nyligen fattade (556/2004).

- (74) I beslutet anges också andra faktorer som visar att DONG har en sedan länge etablerad dominerande ställning redan före koncentrationen. DONG har den klart lägsta andelen kunder som byter leverantör bland de stora aktörerna på marknaden. DONG har de bästa möjligheterna att erbjuda två olika bränslen och DONG har kunnat utveckla ganska nära förbindelser med en rad lokala kraftvärmeverk.
- (75) I beslutet anges att den planerade transaktionen stärker DONG:s dominerande ställning genom att den skapar hinder för inträde och på grund av att potentiella konkurrenter försvinner.
- (76) Den planerade transaktionen skapar hinder för inträde eftersom det kommer att bli svårare för andra aktörer att uppnå en kritisk storlek när det gäller gasleveranser om omkring 20 % av den sammanlagda danska gasförbrukningen försvinner från marknaden. Dessutom kommer DONG:s privilegierade ställning när det gäller tillgång till lokala kraftvärmeverk att stärkas ytterligare till följd av koncentrationen. Koncentrationen innebär också risk att företag utestängs från marknaden för gaslagring eller för att konkurrenternas lagringskostnader kommer att öka, vilket kommer att höja inträdeshindren ytterligare. Dessutom kommer koncentrationen sannolikt att höja hindren för inträde på grossistmarknaden och därmed göra det svårare för DONG:s konkurrenter att köpa gas på en marknad med konkurrens. Efter koncentrationen kommer DONG också att kunna erbjuda två olika bränslen, vilket ger företaget en privilegierad ställning jämfört med konkurrenterna, som kommer att få svårare att matcha DONG:s erbjudanden.
- (77) Den planerade koncentrationen stärker DONG:s dominerande ställning ytterligare genom att de potentiella konkurrenterna Elsam, E2, Nesa och KE försvinner.
- (78) E2 och Elsam har båda tillgång till stora kvantiteter naturgas till konkurrenskraftiga priser. De har också tillgång till lagringsanläggningar och till flexibilitetsverktyg. Dessutom har de det nödvändiga "energivarumärket". En stor majoritet av dem som svarade på kommissionens marknadsundersökning uppgav att Elsam och E2 kunde sälja vidare extra gaskvantiteter till dem. Slutligen har kommissionen funnit starka bevis för att E2 har haft möjlighet till och planerat ett sådant inträde, eftersom företaget under 2003 och 2004 skickade erbjudanden till regionala grossister i Sverige och Danmark.
- (79) Nesa och KE har starka energivarumärken och kan uppnå kostnadssynergier och få trognare kunder genom att sälja två olika bränslen. De har ett stort kundbas bestående av företagskunder. Även DONG och Statoil Gazelle ansåg att KE, Elsam och Energi E2 var potentiella konkurrenter på de danska gasmarknaderna.
- (80) Av dessa skäl konstateras i beslutet att den planerade transaktionen påtagligt kommer att hämma effektiv konkurrens, särskilt till följd av att dominerande ställningar skapas eller stärks på marknaden eller marknaderna för naturgasleveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk.
- 5. Marknaderna för gasleveranser till hushåll och småföretag**
- (81) I beslutet konstateras att DONG har en dominerande ställning i två regionala områden med en marknadsandel på över [90–100 %] * och att denna dominerande ställning stärks genom höga inträdeshinder, DONG:s kontroll över lagringsverksamheten och tillgång till gas från offshore-fälten samt dess dominerande ställning på grossistmarknaden.
- (82) Om man i stället utgår ifrån att marknaden är nationell, har DONG och HNG/MN en gemensam dominerande ställning med marknadsandelar på [25–35 %] * respektive [55–65 %] *. Det finns starka band mellan dessa företag. Marknaden är helt öppen för insyn och alla avvikelser från ett oligopolistiskt beteende skulle därför vara lätta att upptäcka. Produkten är mycket homogen, vilket underlättar tyst samordning. Kunderna är mycket trogna, vilket leder till höga inträdeshinder. Dessutom finns det effektiva vedergällningsmekanismer mot oligopolföretag som inte samarbetar och ett stort gemensamt intresse av att upprätthålla den rådande situationen.
- (83) I beslutet anges att DONG:s dominerande ställning kommer att stärkas genom att transaktionen skapar nya inträdeshinder och genom att vissa potentiella konkurrenter försvinner.
- (84) Koncentrationen kommer att skapa inträdeshinder genom att lagringskostnaderna höjs och genom att det blir svårare att uppnå en kritisk storlek och de stordriftsfördelar och den räckvidd som krävs för att ett inträde skall bli ekonomiskt lönsamt. Dessutom försvinner stora kunder på olika marknader, vilkas flexibilitet skulle kunna balanseras mot hushållens och småföretagens flexibilitetsbehov. Slutligen ökar den sannolikt minskade likviditeten på den danska grossistmarknaden för gas DONG:s möjligheter att utestänga konkurrenterna från tillträde till grossistgas.
- (85) Genom koncentrationen kommer viss potentiell konkurrens från KE och Nesa att försvinna. Dessa företag är eldetaljister och har båda sin bas i Köpenhamnsområdet. De har redan försäljningskontor, säljare, IT-utrustning och faktureringsystem. Båda har stora kundportföljer som skulle kunna användas för att gå in på detaljistmarknaden för gas. Båda företagen har också starka varumärken både på nationell och regional nivå. Därför ställs inte Nesa och KE inför de höga inträdeshinder som de flesta andra aktörer skulle ställas inför. [...] *

(86) Många av KE:s kunder har dock redan täckt sitt behov av matlagningsgas genom stadsgas och behovet av värme med fjärrvärme. Kommissionen har också beaktat att större delen av Nesas och KE:s kundbas för el endast skulle ha kunnat användas för att konkurrera med HNG/MN, vars gasdistributionsområden geografiskt överlappar med Nesa och KE, men inte med DONG.

(87) I beslutet medger kommissionen också att andra elleverantörer skulle kunna gå in på marknaden för gasleveranser till småföretag och hushåll, men konstaterar att KE och Nesa har en särskild ställning när det gäller tillgång till gas, som det skulle vara svårt för de andra elföretagen att uppnå.

(88) Av dessa skäl konstateras i beslutet att den planerade koncentrationen påtagligt kommer att hämma konkurrensen på marknaden eller marknaderna för gasleveranser till hushåll och småföretag, oberoende av om denna marknad eller dessa marknader definieras som regionala eller nationella, särskilt genom att stärka en dominerande ställning.

6. Slutsats om bedömningen av naturgasmarknaderna innan behandling av ändringar i den anmälda koncentrationen

(89) I detta beslut konstateras att transaktionen påtagligt skulle hämma en effektiv konkurrens, särskilt genom att stärka en dominerande ställning på följande produktmarknader:

— Grossistleveranser av gas avsedd för Danmark (och eventuellt också för Sverige).

— Lagring eller flexibilitet (oberoende av om det endast rör Danmark eller även Sverige).

— Gasleveranser till stora företagskunder och lokala kraftvärmeverk, som en eller två marknader i Danmark.

— Gasleveranser till små företagskunder och/eller hushåll, som en eller två marknader i Danmark.

B. ELEKTRICITET

(90) I beslutet konstateras att koncentrationen inte ger upphov till konkurrensproblem på någon elmarknad.

1. Grossistförsäljning av el

(91) I beslutet konstateras att Elsam och E2 tycks ha en dominerande ställning i sina respektive Nord Pool-områden

när det gäller grossistförsäljning av el, om dessa områden är isolerade från andra Nord Pool-områden, eftersom de lokala vindkraftverken och kraftvärmeverken inte har potential att konkurrera annat än i mycket begränsad omfattning.

(92) De horisontella effekterna av den planerade transaktionen kommer dock sannolikt i stor utsträckning att uppvägas av förlusten av marknadsandelar på grund av avyttringen av kraftverk till Vattenfall i både östra och västra Danmark, vilket skapar en livskraftig konkurrent till de etablerade företagen i området och minskar deras marknadsandelar betydligt. I beslutet konstateras också att det inte har kunnat fastställas att Elsam och E2 skulle ha planerat att gå in på varandras marknader och att DONG har avvisat tanken på att gå in på elproduktionsmarknaden med ett gasdrivet kraftverk. I beslutet konstateras därför att alla eventuella horisontella effekter mer än väl uppvägs av den garanterade och omedelbara positiva effekt som Vattenfalls inträde kommer att ha.

(93) Beträffande de vertikala effekterna konstateras beslutet att DONG sannolikt inte kommer att höja konkurrenternas kostnader (gas som kraft) efter koncentrationen. En simuleringsmodell bekräftade att för att minskningen i produktion skall ha någon betydelse krävs mycket stora höjningar av gaspriserna. Sådana höjningar grundade på vertikala effekter som har samband med koncentrationen skulle inte vara realistiska mot bakgrund av den återhållande verkan som konkurrenterna, trots DONG:s dominerande ställning, skulle ha även efter koncentrationen. Denna slutsats stärks av de korrigerande åtgärder som DONG föreslagit och som kommer att ge lokala kraftvärmeverk tillgång till fler alternativa gasleverantörer efter koncentrationen. Även om den sammanslagna enheten efter koncentrationen skulle ha en anledning att försöka höja gaspriserna för lokala kraftvärmeverk är det osannolikt att detta skulle leda till högre elpriser, eftersom konkurrensen i östra och västra Danmark ökar genom avyttringen av kraftverk till Vattenfall.

(94) Det är också osannolikt att DONG i framtiden skall kunna ha något direkt inflytande över centrala kraftvärmeverk, eftersom Elsam i mars 2004 på det danska konkurrensverkets uppmaning åtog sig att i samband med förvärvet av Nesa avyttra alla sina aktier i lokala gasdrivna kraftvärmeverk.

(95) Koncentrationens effekter på sammanlänkningsöver Stora Bält granskas också. Denna sammanlänkning mellan östra och västra Danmark kommer i sig att ha positiva effekter och planeras vara klar 2010. Kommissionen konstaterar att den återhållande verkan som sammanlänkningsöver skulle ha utan koncentrationen, nämligen omkring 600 MW, i alla händelser är mindre än den återhållande verkan som Vattenfalls inträde på marknaden i de båda områdena kommer att ha. Detta har också bekräftats genom en simuleringsmodell.

- (96) Resultaten från marknadsundersökningen och synpunkterna på den planerade koncentrationens horisontella och vertikala effekter gäller också bilateral grossistförsäljning av el till kunder i östra och västra Danmark, om man antar att det finns en separat marknad för grossistkunder som kanske inte har direkt tillträde till Nord Pools grossistmarknad.
- (97) Om man utgår från ett större Nord Pool-område, så kommer parterna att ha en marknadsandel under 10 % på en marknad som omfattar endast Sverige och västra och östra Danmark.

2. Sidotjänster

- (98) I beslutet konstateras att Elsam och E2 före koncentrationen har utsatts för begränsad konkurrens i sina respektive områden, medan DONG efter koncentrationen i varje område kommer att konkurrera med en betydande konkurrent, nämligen Vattenfall. Koncentrationen kommer därför inte att leda till några konkurrensproblem på de eventuella marknaderna för sidotjänster i östra och västra Danmark.

3. Finansiella elderivat

- (99) På en nordisk marknad för handel med *finansiella elderivat* kommer de samgående parterna att ha en sammanlagd marknadsandel på mindre än 10 %. En så liten marknadsandel innebär att det inte kommer att finnas några konkurrensproblem på den marknaden.
- (100) Beträffande potentiella marknader för CfD:er i östra och västra Danmark konstateras att E2 och Elsam är de klart största säljarna av CfD:er i sina respektive områden. Genom avyttringen av produktionstillgångar till Vattenfall kommer dock Vattenfall att bli en stor säljare av CfD:er både i östra och västra Danmark.

4. Detaljistleveranser av el till företagskunder

- (101) I beslutet konstateras att det finns en hård konkurrens på den danska marknaden för elleveranser till kunder med mätningskrav. Den sammanslagna enheten kommer att ha en sammanlagd marknadsandel på [20–30 %] *. Efter koncentrationen kommer den sammanslagna enheten nästan att vara ikapp den största aktören, nämligen EnergiDanmark. Dessutom kommer kunderna att betrakta en rad andra konkurrenter som realistiska alternativ.

5. Detaljistleveranser av el till små kunder med en normal förbrukningsprofil

- (102) Koncentrationen kommer också att leda till viss överlappning av marknadsandelar på detaljistmarknaden för elleveranser till små kunder. Konkurrensläget på denna marknad är ganska splittrat, eftersom endast ett fåtal hushåll har bytt från sin etablerade lokala leverantör. På en nationell dansk marknad kommer DONG att bli det största företaget, dock med en relativt liten marknadsandel på omkring [25–30 %] *.
- (103) Även om Nesa och KE hör till de företag som flest kunder bytt till, har andra konkurrenter en jämförbar tillströmning av nya kunder.
- (104) Med utgångspunkten att det är fråga om regionala marknader konstateras i beslutet att transaktionen inte i någon större omfattning skulle stärka Nesas, KE:s och FE:s ställning i de områden där de är etablerade sedan länge, eftersom tredje part som OK och EnergiDanmark har lika goda möjligheter att konkurrera med de etablerade företagen som de andra parterna i koncentrationen.

6. Slutsats om konkurrensbedömningen av elmarknaderna

- (105) I beslutet konstateras att koncentrationen inte påtagligt kommer att hämma effektiv konkurrens, vare sig genom att stärka en dominerande ställning på någon eventuell berörd marknad för grossistleveranser av el, sidotjänster, finansiella elderivat, detaljistförsäljning till företagskunder eller elleveranser till små kunder.

6. ÅTAGANDEN

A. BESKRIVNING AV ÅTAGANDENA

1. Avyttring av lagringskapacitet

- (106) För att lösa konkurrensproblemen när det gäller lagrings- eller flexibilitetsmarknaden har DONG åtagit sig att före den 1 maj 2007 avyttra sina stora gaslagringsanläggning i Lille Torup på Jylland. Endast köparen skall ha rätt att sälja lagringskapacitet i Lille Torup för gaslagringsåret 2007/08, som löper från den 1 maj 2007 till och med den 30 april 2008. DONG åtar sig att, under en period om tio år från det att köpet har avslutats, inte förvärva direkt eller indirekt inflytande över hela eller delar av lagringsanläggningen, såvida inte kommissionen tidigare har godkänt det.

2. Program för gasöverlåtelse

- (107) För att lösa de konkurrensproblem som skulle uppstå på grossistmarknaderna har DONG åtagit sig att utarbeta ett program för gasöverlåtelse för att ge tredje parter tillgång till naturgas i Danmark. De gasvolymerna som kommer att överlåtas kommer att uppgå till 400 kubikmeter per år (sammanlagt 2 400 kubikmeter), som skall auktioneras ut under åren 2006–2011 för leverans under det gasår som följer efter varje auktion. Volymerna motsvarar omkring 10 % av den sammanlagda danska förbrukningen 2005. Om marknadsvillkoren skulle ändras betydligt, får DONG på vissa villkor ansöka hos kommissionen om att avsluta programmet för gasöverlåtelse före de två sista auktionerna. I programmet för gasöverlåtelse planeras en auktionsprocess i två steg. Vid huvudauktionen kommer DONG att göra gas tillgänglig på den virtuella handelsplatsen i Danmark och, på samma sätt som vid en swap, kommer framgångsrika budgivare att göra samma gasvolym tillgänglig för DONG på en av fyra namngivna gas-handelsplatser i nordvästra Europa. Alla kvantiteter som inte säljs vid huvudauktionen kommer att säljas vid en traditionell auktion för gasöverlåtelse, som kommer att hållas senare samma år. Dessutom har DONG åtagit sig att införa en bestämmelse som innebär att befintliga direkta kunder till DONG, som deltar i auktionsprocessen eller som köper gas från en handlare eller grossist som köpte gas vid auktionen, har rätt att minska den gasvolym som de är enligt avtal är skyldiga att köpa från DONG.

B. BEDÖMNING AV ÅTAGANDENA

1. De föreslagna åtagandenas effekter på marknaden för lagring eller flexibilitet

- (108) Åtagandenas främsta effekt på lagrings- eller flexibilitetsmarknaden härrör från avyttringen av lagringsanläggningen i Lille Torup. Dessutom kommer programmet för gasöverlåtelse att öka likviditeten på den danska grossistmarknaden och därmed också ge tillgång till nya källor till flexibilitet.
- (109) Avyttringen av den största av Danmarks två lagringsanläggningar, som har en kapacitet på omkring 400 kubikmeter och inga kapacitetsreservationer som sträcker sig längre än ett år, kommer att leda till ökad konkurrens på denna marknad, oavsett om den betraktas som en marknad för lagring eller en större marknad för flexibilitet. Dessa lagrings- eller flexibilitetsvolymerna utgör mer än 57 % av lagringskapaciteten i Danmark och således en mycket stor del av den sammanlagda flexibilitetskapaciteten i Danmark.
- (110) Marknadsaktörerna anser allmänt att avyttringen av lagringsanläggningen i Lille Torup kommer att ha positiva effekter för konkurrensen på lagrings- eller flexibilitetsmarknaden i Danmark.

- (111) Även programmet för gasöverlåtelse kommer att ha positiva effekter för flexibiliteten i Danmark, eftersom det kommer att vara ett komplement till den flexibilitet som lagringsanläggningen i Lille Torup erbjuder.
- (112) Båda inslagen i åtagandena, dvs. avyttringen av lagringsanläggningen och programmet för gasöverlåtelse, kommer att ha positiva effekter på de svenska marknaderna. Konkurrensen mellan DONG och den nya ägaren av lagringsanläggningen i Lille Torup kommer också att vara till fördel för svenska lagringskunder. Detsamma gäller effekterna av programmet för gasöverlåtelse.

2. De föreslagna åtagandenas effekter på grossistmarknaden för naturgas

- (113) Kommissionen konstaterar att det program för gasöverlåtelse som DONG föreslår tillsammans med avyttringen av lagringsanläggningen kommer att lösa alla konkurrensproblem som kommissionen funnit när det gäller grossistmarknaden.
- (114) När det gäller programmet för gasöverlåtelse utgör den volym på 400 kubikmeter per år som skall swappas eller säljas på huvudauktionen eller den senare auktionen omkring 10 % av efterfrågan i Danmark.
- (115) När det gäller problemet med bortfall av kunder kommer dessa volymer och bestämmelsen om att kunderna har rätt att minska sina inköp från DONG att kompensera för de volymer som E2 under de senaste åren har köpt på kort sikt, både i och utanför Danmark. Dessa inköp har utgjort omkring 5 % av den danska efterfrågan. De överlåtna volymerna kompenserar också för de ytterligare volymer som Elsam och E2 eventuellt skulle ha köpt av DONG före utgången av deras långfristiga leveransavtal med DONG år 2009.
- (116) Volymerna kommer också att kompensera för att Elsam och, framför allt, E2 försvinner som potentiella konkurrenter. Det har dock varit svårt att med tillräcklig säkerhet fastställa vilka volymer som skulle ha sålts av dessa företag under en förutsebar framtid. Import av och för E2 plus alla konkurrenters marknadsandelar (förutom [...]*) uppgick tillsammans (dvs. all fristående konkurrens till DONG sammantaget) till omkring 10 % av den danska efterfrågan 2004.

- (117) Man bör också beakta att dessa volymer kommer att omfattas av flexibilitetsbestämmelser som kommer att göra gasen attraktiv för alla syften på den danska grossistmarknaden.
- (118) Ett särskilt viktigt inslag är bestämmelsen om att kunderna har rätt att minska sina gasinköp från DONG, vilket ger köparna av denna gas ett skäl att använda den i Danmark, underlättar inträde och löser problemet med bortfall av kunder.
- (119) När det gäller varaktigheten för programmet för gasöverlåtelse och de volymer som programmet omfattar har ett stort antal marknadsaktörer uppgett att det är tillräckligt för att uppväga koncentrationens negativa effekter på den danska grossistmarknaden.
- (120) Även avyttringen av lagringsanläggningen kommer att ha positiva effekter på den danska grossistmarknaden. Skälet till detta är att tillträde till lagringskapacitet på icke-diskriminerande grunder och oberoende av DONG på ett avgörande sätt underlättar tredje parter grossistverksamhet i Danmark.
- 3. De föreslagna åtagandenas effekter på detaljmarknaden för naturgas**
- Marknaden (marknaderna) för leveranser till företagskunder och lokala kraftvärmeverk och marknaden (marknaderna) för leveranser till småföretag och hushåll**
- i) Uppkomsten av inträdeshinder (vertikala problem)
- (121) I beslutet konstateras att programmet för gasöverlåtelse löser alla problem när det gäller uppkomsten av hinder för inträde på dessa marknader.
- (122) Närmare bestämt löser bestämmelsen om att kunderna har rätt att minska sina gasinköp från DONG problemet med bortfall av kunder och uppnåendet av en kritisk storlek. Den utauktionerade volymen på 400 kubikmeter utgör 17 % av marknaden för leveranser till företagskunder och lokala kraftvärmeverk och 45 % av marknaden för leveranser till småföretag och hushåll.
- (123) Den gasvolym som skall överlåtas varje år kommer att ha en stor betydelse för likviditeten på den danska grossistmarknaden för gas och kommer att ge de konkurrenter som är eller vill bli verksamma på dessa marknader bättre möjligheter att erbjuda två olika bränslen, nämligen naturgas eller el, i konkurrens med DONG.
- (124) Alla problem som beror på att man inte längre kan använda centrala kraftvärmeverks flexibilitet för att balansera leverantörernas flexibilitetsbehov eller på bortfall av kraftutbud, löses genom flexibilitetsbestämmelserna i programmet för gasöverlåtelse och genom avyttringen av lagringsanläggningen i Lille Torup, som leder till att de två danska lagringsanläggningarna nu kommer att konkurrera med varandra.
- (125) I beslutet konstateras därför att DONG:s åtaganden innebär att inträdeshindren inte kommer att vara högre än de var före koncentrationen.
- ii) *Eliminering av potentiell konkurrens*
- (126) I beslutet konstateras att förlusten av potentiell konkurrens på dessa marknader kommer att uppvägas av att inträdeshindren blir mindre.
- (127) När det gäller programmet för gasöverlåtelse uppnås detta framför allt på två sätt. För det första kommer den ökade tillgången till gas genom programmet för överlåtelse och den flexibilitet som hänger samman med detta att underlätta inträde för andra potentiella konkurrenter. För det andra garanterar bestämmelsen om att kunderna har rätt att minska sina inköp av gas från DONG att de potentiella konkurrenter som vill gå in på den danska marknaden och som har köpt gas genom programmet för överlåtelse kommer att ha förhållandesvis lätt att finna kunder.
- (128) Dessutom kommer avyttringen av lagringsanläggningen att underlätta tillträde genom att de två danska lagringsanläggningarna kommer att börja konkurrera med varandra, vilket innebär att risken för bortfall av kraftutbud försvinner och stärker förtroendet för att aktörerna skall få tillgång till lagringsanläggningar på ett icke-diskriminerande sätt.
- 7. SLUTSATS**
- (129) I beslutet konstateras att den föreslagna koncentrationen tillsammans med de föreslagna åtagandena inte påtagligt kommer att hämma en effektiv konkurrens på den gemensamma marknaden eller en avsevärd del av denna, särskilt inte genom att en dominerande ställning skapas eller stärks.
- (130) Kommissionen förklarar därför den anmälda transaktionen förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalet i enlighet med artikel 2.2 och artikel 8.2 i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet.